

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hqar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

ОДЛУКА

Датум усвајања: 21. новембар 2012. године

Предмети бр. 307/09 и 309/09

Осман РАМАДАНИ, Диамант ДИНАРАМА и Бурим ДИНАРАМА

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 21. новембра 2012. године,
уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменућу жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалбе су уложене путем тужбеног захтева упућеног од стране заступника жалилаца, Алберта Исламија и партнера, дана 4. августа 2009. године.
2. Жалиоци су затим доставили своје званичне пријаве 9. септембра 2009. године и оне су уписане 10. септембра 2009. године.
3. Дана 19. новембра 2009. године, Комисија је одлучила да споји предмете, сходно правилу 20 Пословника Комисије.
4. Дана 19. новембра 2009. године, Комисија је проследила жалбу Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС) како би добила примедбе УНМИК-а на

прихватљивост и меритум случаја. Дана 18. децембра 2009. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.

5. Дана 10. децембра 2009. године, Комисија је добила додатни захтев од Алберта Исламија и партнера.
6. Дана 26. јануара 2010. године, Комисија је проследила УНМИК-ове примедбе жалиоцима путем њихових заступника и позвала их да доставе своје коментаре на њих. Заступници жалилаца су одговорили 19. фебруара 2010. године.
7. Дана 22. маја 2010. године, Комисија је затражила од жалилаца, путем њихових заступника, да доставе додатне информације. Дана 10. јуна 2010, заступници жалилаца су доставили свој одговор.
8. Дана 6. јуна 2011. године, Комисија је проследила примедбе жалилаца СПГС-у, како би добила додатне примедбе УНМИК-а. Дана 20. јуна 2011. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
9. Дана 24. августа 2011. године, Комисија је проследила УНМИК-ове примедбе жалиоцима путем њихових заступника и позвала их да доставе своје коментаре на њих. Нису добијени никакви коментари.
10. Дана 10. септембра 2012. године, Комисија је затражила од СПГС-а да достави додатне информације. Дана 10. октобра 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
11. Дана 20. септембра 2012. године, Комисија је затражила од жалилаца, путем њихових заступника, да доставе додатне информације. Није добијен никакав одговор.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

12. Жалиоци заједно поседују имовину смештену испод хотела Гранд у Приштини. Они наводе да су ове просторије дате у закуп УНМИК-у, као део његове бивше главне команде.
13. Дана 24. новембра 2008, УНМИК је путем писма обавестио жалиоце да, у складу са условима и одредбама уговора, они неће продужити закуп након 31. децембра 2008. године. Просторије су накнадно враћене жалиоцима 31. марта 2009. године.
14. Након повраћаја имовине, уследила је расправа око стања у коме се налазе просторије и неизмирене кирије за период између 31. децембра 2008. и 31. марта 2009. године. Дана 22. маја 2009, заступници жалилаца су у писму УНМИК-у захтевали да се ретроградно исплате кирије и да се исплате трошкови обнове просторија у износу од 89.036,04 евра.
15. Дана 8. септембра 2009, одржани су преговори између жалилаца, г. Османа Рамаданија и г. Диаманта Динараме, њихових заступника и УНМИК-а. Договорено је да УНМИК размотри захтеве жалилаца везане за неплаћену кирију и наводно оштећење просторија.
16. Дана 16. октобра 2009, УНМИК је у писму упућеном заступницима жалилаца одбио да сноси било какву одговорност за довођење просторија у њихово првобитно

стање. Међутим, у истом писму УНМИК наводи да је спреман да плати неизмирену кирију за период од 1. јануара 2009. до 31. марта 2009. године.

17. Дана 26. октобра 2009, УНМИК је упутио писмо заступницима жалилаца у коме повлачи своју предложену понуду да измири кирију.
18. До данас није добијена никаква додатна документација као доказни материјал. Такође, Комисија је обавештена о томе да није постигнут коначан договор поводом неизмирених сума које се наводно дугују жалиоцима.

III. ЖАЛБА

19. Жалиоци се жале на то да су прекршена њихова имовинска права. Комисија је мишљења да се може сматрати да се жалиоци позивају на повреду свог права на неометано уживање своје имовине загарантованог чланом 1 Протокола бр. 1 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).

IV. ПРАВО

20. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора прво да одлучи да ли да прихвати предмет, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

A. Приговор заснован на исцрпности доступних правних лекова

21. У својим коментарима, СПГС улаже три приговора у погледу прихватљивости жалбе. Прво, СПГС тврди да су жалбе неприхватљиве пошто жалиоци нису исцрпили све доступне правне лекове. Конкретно, СПГС тврди да:

„Жалиоци не тврде да су исцрпили било које друго средство ревизије или када су то учинили. Заправо, они су тражили компензацију од УНМИК-а у неформалном писму свог правног заступника. Захтев је пажљиво размотрен од стране УНМИК-а и на крају је одбијен 26. октобра 2009. године. Не постоји никаква индикација да је било који од жалилаца уложио жалбу СПГС-у ради административне ревизије одлуке којом се одбија плаћање жалиоцима, чиме би били исцрпљени доступни правни лекови, као што се захтева према члану 3.1 Уредбе.“

22. Члан 3.1 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 предвиђа да Комисија „сме да се бави предметима једино након што утврди да су искоришћена сва остала доступна правна средства ревизије наводних кршења“.
23. Поводом замерке СПГС-а на неискоришћеност правног лека, Комисија напомиње да правни лекови које је СПГС предложио немају никакву законску основу или барем никакву основу коју је УНМИК у стању да идентификује. Комисија сматра да овакав облик „апелације“, који нема законску основу, не треба сматрати правним леком који треба искористити пре него што жалилац уложи жалбу пред компетентним органом (видети, нпр. Европски суд за људска права (ЕСЉП), *Ховарт против Хрватске*, бр. 51589/99, пресуда од 26. јула 2001, § 47, ЕКЉП 2001-VIII; (Велико веће), *Сурмели против Немачке*, бр. 75529/01, пресуда од 8. јуна 2006, § 109, ЕКЉП 2006-VII; *Белевитскиј против Русије*, бр. 72967/01, пресуда од 1.

марта 2007, § 60). Из ових разлога, Комисија одбацује приговор који је уложио СПГС.

Б. Приговор заснован на пропусту да се наведе фундаментално право у њиховим жалбама

24. У својим коментарима датираним на 18. децембар 2009, СПГС улаже други приговор везан конкретно за чињеницу да жалилац не наводи никакво кршење људских права у односу на релевантне чињенице како је наведено. Конкретно да:

„жалиоци не наводе никакве конкретне разлоге због којих би одбијање надокнаде требало да буде сматрано повредом људских права. Жалбе су искључиво комерцијална потраживања. ХРАП је основан са циљем да се бави кршењима људских права, а не као саветодавно тело које разматра комерцијална потраживања против УНМИК-а.“

25. У том погледу, Комисија је већ нагласила да жалилац није одговоран за правно тумачење чињеница и да је Комисија надлежна да размотри околности које су предмет жалбе у светлу различитих инструмената везаних за људска права поменутих у члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12. При обављању тог задатка, Комисија има слободу да чињеницама из предмета припише законску карактеризацију која се разликује од оне коју је дао жалилац или, ако за то постоји потреба, да размотри чињенице на другачији начин (случај *Здравковић*, бр. 46/08, одлука ХРАП од 17. априла 2009, § 34). Такође, Комисија мора узети у обзир не само првобитну жалбу, већ и додатна документа која су јој достављена на њен захтев (видети случај *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда ЕСЉП од 18. јуна 2002, § 358; случај *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда ЕСЉП од 27. јула 2006, § 139; видети такође случај *Здравковић*, предмет ХРАП бр. 46/08, наведен изнад, § 34). Из наведених разлога, Комисија одбацује овај приговор који је уложио СПГС.

В. Приговор заснован на доступности процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна

26. Последњи приговор СПГС-а у његовим коментарима датираним на 18. децембар 2009, 20. јун 2011. и 10. октобар 2012. годину је да жалба жалилаца спада у процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна и да као таква треба да се сматра неприхватљивом.

27. Чланом 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 предвиђено је да ће се свака жалба „која јесте или може убудуће постати“ предмет процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, а који је применљив на УНМИК чланом 7 Уредбе бр. 2000/47, „сматрати неприхватљивом“ зато што се такав процес сматра расположивим правним леком у смислу члана 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12.

28. Према члану 3.1 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, жалилац би требало да потражи уобичајену помоћ преко правних лекова који су доступни и довољни како би се добила репарација у вези са наводним кршењем права. Постојање поменутих правних лекова мора бити довољно сигурно, не само у теорији, већ и у пракси. У супротном, они неће имати неопходну доступност и ефикасност (случај *Балај и остали*, одлука ХРАП бр. 04/07 од 31. марта 2010, § 45; случај *Н. М. и остали*, одлука ХРАП бр. 26/08 од 31. марта 2010, § 35; упоредити, у вези са захтевом за

исцрпеност домаћих правних лекова сходно члану 35 § 1 ЕКЈП, случај *Паксас против Литваније*, пресуда Европског суда за људска права (ЕСЈП) (Велико веће) бр. 34932/04 од 6. јануара 2011, § 75). Обично је на Комисији да се увери да је процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна, као било који други правни лек који УНМИК може покренути, „био ефикасан, доступан у теорији и пракси у релевантно време, односно, да је био приступачан, да је могао пружити репарацију у вези са (жалбом жалилаца) и понудио разумну шансу за успех“ (ХРАП, случај *Балај и остали*, § 45, и *Н. М. и остали*, § 35, који се односи на случај *Акдивар и остали против Турске*, пресуда ЕСЈП од 16. септембра 1996, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1996. IV, стр. 1211, § 68).

29. Чланом 2.2 Административне директиве бр. 2009/1 ова надлежност је одузета Комисији. Ефекат те одредбе је да обавезује Комисију да сматра процес УН-а у погледу тужбених захтева трећих страна приступачним и довољним правним леком.
30. Међутим, то не значи да сама чињеница да је УНМИК покренуо приговор на основу члана 2.2 Административне директиве бр. 2009/1 неизбежно доводи до закључка да се жалба сматра неприхватљивом. Комисија сматра да, када се покрене таква примедба, она мора да утврди да ли је предмет жалбе пред Комисијом такве природе да се разумно може покренути захтев којим може да се бави путем процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна. Комисија ће прогласити жалбу неприхватљивом само онда када је сигурна да се жалба налази *prima facie* у оквиру делокруга процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна. Насупрот томе, забрањено јој је да испитује да ли исход поступка може да пружи довољну одштету у погледу жалбе пред Комисијом, и да ли поступак пружа жалиоцима довољно изгледа за успех.
31. Поступак наведен у резолуцији Генералне скупштине Уједињених нација 52/247 од 17. јула 1998. о „одговорности трећих страна: временска и финансијска ограничења“ (A/RES/52/247) и у члану 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47 од 18. августа 2000. о статусу, привилегијама и имунитету УНМИК-а и КФОР-а и њиховог особља на Косову, наведеном у члану 2.2. Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1, дозвољава да Уједињене нације, према својој одлуци, дају надокнаду за захтеве у вези са личном повредом, болешћу или смрћу, као и губитком имовине или штетом насталом услед поступака УНМИК-а који нису предузети услед оперативне нужности. Жалбе у вези са кршењима људских права која се могу приписати УНМИК-у ће се сматрати неприхватљивим према члану 2.2 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1 до степена да су довели било до личне повреде, болести или смрти или до губитка или оштећења имовине. Жалбе у вези са кршењима људских права која нису довела до оштећења такве природе обично неће бити у супротности са захтевом о исцрпености процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна.
32. Везано за приговор који је покренуо УНМИК у овом предмету, Комисија подсећа да се жалбе тичу УНМИК-овог наводног пропуста да испуни своје уговорне обавезе.
33. Наводно УНМИК-ово неиспуњење својих уговорних обавеза резултовало је губитком или оштећењем имовине. Комисија сматра да жалба спада *prima facie* под окриље процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна (видети ХРАП, случај *Линда, друштво са ограниченом одговорношћу*, бр. 45/08, одлука од 22. августа 2012, § 42).
34. Без обавезе да изрази своје мишљење по питању тога да ли ревизија тужбеног захтева жалилаца од стране УНМИК-а уопштено представља правни лек који треба

да се искористи, као што је СПГС предложио, Комисија закључује да се због доступности процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна жалба сматра неприхватљивом.

Г. Ефекти одлуке да се жалба сматра неприхватљивом

35. Комисија сматра да је корисно да објасни ефекте своје одлуке, којом је закључила да се жалба сматра неприхватљивом.
36. Захтеви за исцрпљеност доступних правних лекова по својој природи само су привремена ограничења прихватљивости. Ефекат изјаве о неприхватљивости по основу неисцрпљености расположивих правних лекова у принципу је само одложиве природе, а не неопозиве. То значи да жалилац може поново поднети своју жалбу када сви неопходни процеси буду завршени.
37. Међутим, ако жалиоци морају поново да уложе жалбу након окончања процеса УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, они би били спречени да уложе ту жалбу након истека рока за подношење нових жалби Комисији, односно након 31. марта 2010. године (видети члан 5 Административне директиве УНМИК-а бр. 2009/1). У том случају би захтев за пролажење кроз процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна заправо укинуо жалбу без могућности да је жалиоци поново поднесу Комисији, упркос чињеници да је њихова жалба била прихватљива према регулаторном оквиру применљивом када је она била поднета. Такав резултат би представљао увреду основних појмова правде.
38. Комисија је у сличним случајевима одлучила да мора бити доступан „специјални поступак“ којим би се омогућило да жалилац на време поново поднесе жалбу Комисији након окончања обраде његовог или њеног повезаног тужбеног захтева у процесу УН-а поводом тужбених захтева трећих страна (видети случај *Балај и остали*, предмет ХРАП бр. 04/07, поменут у § 28 изнад, под §§ 55-61; случај *Н. М. и остали*, предмет ХРАП бр. 26/08, поменут у § 28 изнад, под §§ 45-51; случај *Линда друштво са ограниченом одговорношћу*, предмет ХРАП бр. 45/08, поменут у § 33 изнад, под §§ 47-50). Комисија усваја исти приступ у овом предмету.
39. Комисија, сходно томе, одлучује, у складу са правилом 49 Пословника Комисије, којим је предвиђено да Комисија решава питања која нису регулисана овим Пословником да, након што се оконча процес УН-а поводом тужбених захтева трећих страна, предузеће које је жалилац може тражити од Комисије да поново отвори овај поступак. Комисија ће одлучити, на основу информација које јој тада буду доступне, да ли да прихвати такав захтев или не.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући